

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ 2018 ΕΚΘΕΣΗ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΕΠΑΛ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η Δραστηριότητα

A1. α) Σ β) Λ γ) Λ δ) Λ

A2. Ο τίτλος του συγκεκριμένου κειμένου «το ζώο που έγινε θεός» είναι δηλωτικός του περιεχομένου και εκφράζεται μεταφορικά. Ο χαρακτηρισμός «ζώο» αφορά την ανθρώπινη οντότητα. Ο αποκαλούμενος «homo sapiens» πριν από 70.000 χρόνια ήταν ένα ασήμαντο ον. Η εξέλιξη, όμως, των επιστημών και της τεχνολογίας και η δύναμη που απέκτησε μέσω αυτών, τον μεταμόρφωσε σε «κυρίαρχο ον του πλανήτη». Χρησιμοποίησε τις θεϊκές του δυνάμεις, έχοντας «κυριαρχήσει στο περιβάλλον» με την ίδρυση πόλεων, ακόμα και αυτοκρατοριών. Επιπλέον, η εξέλιξη της ανθρώπινης οντότητας επιβεβαιώνεται από τις τεράστιες ανακαλύψεις της τεχνολογίας («έχουμε προοδεύσει από τα κανό στα διαστημόπλοια»), αλλά και της επιστήμης, μέσα από την πρόληψη ασθενειών.

Ωστόσο χρησιμοποίησε τις θεϊκές του δυνάμεις, όχι μόνο για να δημιουργήσει, αλλά, κυρίως, για να καταστρέψει, τονίζοντας το χαρακτηριστικό της αλαζονικής του φύσης. Η εμμονή του για την εξέλιξη και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τον μετέτρεψε σε ένα αδηφάγο ον που προκαλεί τη δυστυχία σε όλα τα άλλα όντα («η κατάσταση των άλλων όντων επιδεινώνεται»). Οι «αυτοδημιούργητοι θεοί», όπως αποκαλούνται από τον συγγραφέα, έχουν απωλέσει κάθε ίχνος αξιών και αρχών, θέτοντας σε κίνδυνο τη μοίρα της ανθρωπότητας («η βελτίωση της μοίρας... να τη θεωρήσουμε σίγουρη») Με τον τελευταίο χαρακτηρισμό, «ανεύθυνοι θεοί», ο συγγραφέας προβληματίζεται για την απουσία οικολογικής και κοινωνικής συνείδησης («σπέρνουμε τον όλεθρο... γύρω μας»), καθώς και την έλλειψη αυτογνωσίας και υπευθυνότητας απέναντι στον συνάνθρωπο («Υπάρχει τίποτα πιο επικίνδυνο ... που δεν ξέρουν τι θέλουν;»)

2η Δραστηριότητα

A3. – Η εξέλιξη του «homo sapiens» σε αλαζονικό ον

– Οι θεϊκές ικανότητες του homo sapiens κοστίζουν στην ανθρωπότητα

A4 α) μεταλλάχθηκε, μεταβλήθηκε

- β) ατελείωτη, απύθμενη.
- γ) εξέλιξη, ανάπτυξη, αναβάθμιση

3η Δραστηριότητα

A5. Επικοινωνιακό πλαίσιο – επιστολή προς τον συγγραφέα.

Χωροχρονικό πλαίσιο αναφοράς:

Τόπος – ημερομηνία (γράφεται πάνω δεξιά)

Γλώσσα: κυριολεκτική, κατά βάση, χρήση της γλώσσας.

Ύφος: παρεμβατικό, παρακινητικό.

Ρηματικό πρόσωπο: α' ενικό – πληθυντικό, β' πληθυντικό, γ' ενικό – πληθυντικό.

Προσφώνηση

Αξιότιμε κύριε Καθηγητά

Πρόλογος

Αναφορά στην αφορμή σύνταξης της επιστολής: Με αφορμή το κείμενο .. θα επιθυμούσα με την παρούσα επιστολή να εκφράσω τους προβληματισμούς μου και τα συναισθήματά μου για την αλόγιστη εκμετάλλευση της φύσης, εξαιτίας της ανευθυνότητας του ανθρώπου.

Κύριο μέρος

Σκέψεις σχετικά με τις απόψεις του συγγραφέα:

⊗ Η υλιστική καταναλωτική νοοτροπία οδηγεί τον άνθρωπο, στην υπέρμετρη κατανάλωση προϊόντων και στην αλόγιστη εκμετάλλευση του οικοσυστήματος - αντιμετώπιση της φύσης ως πλουτοπαραγωγική πηγή.

⊗ Η ανευθυνότητα και η έλλειψη οικολογικής συνείδησης μπορεί να αποβεί επιζήμια για το περιβάλλον.

⊗ Ο άνθρωπος σπαταλά σημαντικούς πόρους που δύσκολα αναπληρώνονται (πχ. πετρέλαιο, ορυκτά). Στο βωμό της κερδοσκοπίας οδηγείται στην υπεραλίευση, υπερβόσκηση, αποψίλωση των δασών και εξάντληση υδάτινων πόρων.

⊗ Χρησιμοποιεί χημικά προϊόντα που βλάπτουν σοβαρά την υγεία και μπορεί να αποβούν επικίνδυνα, αν δε χρησιμοποιηθούν σωστά.

⊗ Αδιαφορεί για τα απόβλητα των βιομηχανικών μονάδων και για την ανακύκλωση προϊόντων που μπορεί να αποτελέσουν πολύτιμους πόρους.

⊗ Προκαλεί ατμοσφαιρική ρύπανση (πχ. διοξείδιο του άνθρακα, εκπομπές μόλυβδου, χρήση οχημάτων παλαιού τύπου), χωρίς να σέβεται τους νόμους και τις ισορροπίες στη φύση.

⊗ Κακοποιεί το φυσικό τοπίο, επεμβαίνοντας αισθητικά στην άναρχη δόμησή του στα πλαίσια της οικοπεδοποίησης, καθώς υπερεκτιμά την ύλη και αναζητά την «ευτυχία» στα υλικά αγαθά.

Συναισθήματα σχετικά με τις απόψεις του συγγραφέα:

⊗ Η φύση του ανικανοποίητου και η απληστία ωθούν τον άνθρωπο σε ενέργειες που λειτουργούν σε βάρος της ανθρωπότητας (κερδοσκοπία, εκμετάλλευση πλουτοπαραγωγικών πηγών).

- ⊙ Ανευθυνότητα , σκληρότητα, αγανάκτηση και απογοήτευση
- ⊙ Συναισθήματα λύπης , θλίψης , οίκτου για την ανθρώπινη οντότητα , που φαίνεται να έχει χάσει τις ηθικές της αξίες (έλλειψη ευσυνειδησίας της αλληλεξάρτησης ανθρώπων – ζώων)
- ⊙ Φόβος , ανησυχία , ανασφάλεια, αγωνία για τις επερχόμενες συνθήκες που θα επικρατήσουν στον πλανήτη (εφαρμογές της τεχνολογίας – ανευθυνότητα για τις συνέπειες των πράξεων του ανθρώπου)
- ⊙ Τύψεις, ενοχικά συναισθήματα, εξαιτίας της «πνευματικής» τύφλωσης του ανθρώπου, που δεν τον αφήνει να ενδιαφερθεί για τα πλάσματα της φύσης.
- ⊙ Πόνος και οδύνη για τον όλεθρο (ανασύρονται εικόνες που μαρτυρούν την ασέβεια του ανθρώπου απέναντι στα φυσικά στοιχεία)

Επίλογος

Κρίνεται ,λοιπόν, απαραίτητη η ευαισθητοποίηση του ανθρώπου και η συναίσθηση της ευθύνης του για το πόσο επιζήμια , για το φυσικό περιβάλλον και το οικοσύστημα , μπορεί να αποβεί η υπερκαταναλωτική διαβίωση.

Με εκτίμηση

Πηγή: Β' τόμος θεματικών ενοτήτων

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η Δραστηριότητα

B1. 1 – Β , 2 – Γ , 3 – Β , 4 – Β , 5 – Α , 6 – Β.

B2. Στο διήγημα παρατηρούμε τη συμπεριφορά του ζώου που αναζητά την ανθρώπινη φροντίδα.

Στο χωρίο: «Διασχίζοντας... χαρούμενη», παρακολουθούμε τη συνάντηση του ήρωα με τη σκυλίτσα στο κέντρο της Αθήνας, που τον ακολουθεί γεμάτη χαρά. «Με προσπερνούσε... εμπιστευόταν»: Σύμφωνα με το συγκεκριμένο απόσπασμα, το ζώο προχωρά μπροστά από τον άνθρωπο τρέχοντας και ξαναγυρίζει σ' αυτόν, κοιτώντας τον επίμονα και διεκδικώντας τη συντροφιά του με εμπιστοσύνη. Ο ήρωας, όμως, δειλιάζει ν' ανταποκριθεί, βρίσκοντας καταφύγιο στη γνώριμη απομόνωση του σπιτιού του. Τότε, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο κείμενο («Πάντα ασάλευτη... έκλεινα έξω»), το ζώο, σαν να καταλαβαίνει την ανθρώπινη αδυναμία, παραμένει ακίνητο, παρατηρώντας με αξιοπρέπεια τη διάψευση των προσδοκιών του.

2η Δραστηριότητα

B3. Μία μεταφορά από το κείμενο είναι η εξής: «Ήταν μία πρώτη ραγισματιά αμφιβολίας», στην τρίτη παράγραφο του λογοτεχνικού κειμένου. Ο συγγραφέας, με τη χρήση αυτής της μεταφοράς, πετυχαίνει ν' αναδείξει τη συναισθηματική κατάσταση του ζώου, που νιώθει ανασφάλεια και αμφιβολία, επειδή δε γνωρίζει αν,

τελικά, ο ήρωας θα το φιλοξενήσει στο σπίτι του. Αναδεικνύει, μάλιστα, τη διαίσθηση του ζώου, τη δυνατότητά του να νιώσει τη δειλία και την αδυναμία του ανθρώπου να δημιουργήσει μία σχέση αγάπης με αυτό. Το εκφραστικό μέσο της μεταφοράς τονίζει το άμεσο, οικείο και παραστατικό ύφος και επιτείνει τη συγκινησιακή ατμόσφαιρα στο κείμενο, αναδεικνύοντας το τρυφερό «ειδύλλιο» του ζώου προς τον ήρωα.

B4. Ο συγγραφέας, με τη χρήση της ερωτηματικής πρότασης «Να την κάνω τι;», παραθέτει ένα ερώτημα, προκειμένου να δώσει έμφαση στις μύχιες σκέψεις του ήρωα, σχετικά με την αδυναμία του να συντηρήσει το ζώο σ' ένα μικρό σπίτι. Μ' αυτόν τον τρόπο, δίνει αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο και διευκολύνει τον ίδιο τον συγγραφέα να επικοινωνήσει με τον αναγνώστη. Με αυτό το ερώτημα, επίσης, διαφαίνεται και η ψυχολογική κατάσταση του ήρωα, που βρίσκεται σε συναισθηματικό αδιέξοδο. Θέλει να προστατεύσει το ζώο από ένα αμείλικτο αστικό περιβάλλον, φιλοξενώντας το, αλλά, ταυτόχρονα, νιώθει την αδυναμία του να φανεί αντάξιος των απαιτήσεων που έχει η προστασία ενός ζώου. Πρόκειται, λοιπόν, για έναν εσωτερικό διάλογο με τον εαυτό του, που καταδεικνύει τη βαθιά ευθύνη και τον σεβασμό του ήρωα προς το ζώο, έστω κι αν το πληγώνει με την απόρριψή του.

3η Δραστηριότητα

B5. Ο ήρωας, όπως και πολλοί σύγχρονοι άνθρωποι, φαίνεται, τελικά, ν' απορρίπτει μια σχέση αγάπης και εμπιστοσύνης που μπορεί να του προσφέρει η υιοθεσία ενός αδέσποτου ζώου. Είναι αλήθεια ότι το αστικό περιβάλλον εγκλωβίζει τον άνθρωπο στην ασφάλεια του διαμερίσματός του και τον αποξενώνει από τη φύση και τα πλεονεκτήματα που αυτή μπορεί να του παρέχει σε ψυχοπνευματικό επίπεδο. Τον εμποδίζει να δημιουργήσει και να διατηρήσει υγιείς σχέσεις τόσο με τα ζώα όσο και με τους συνανθρώπους του, αλλοτριώνοντας την προσωπικότητά του. Τα αδέσποτα, όμως, φροντίζουν να μας δίνουν ευκαιρίες ευαισθητοποίησης και ν' αφυπνίζουν τα ανιδιοτελή συναισθήματά μας. Μάλιστα, αν βρισκόμουν στη θέση του ήρωα, θα τολμούσα να υιοθετήσω το ζώο που με συντρόφευσε, φροντίζοντας τόσο για την υγιή ανάπτυξή του όσο και για την συναισθηματική του ισορροπία. Θα επέλεγα, έτσι, μια φιλία ζωής, με συναίσθηση της μεγάλης ευθύνης που συνοδεύει μια τέτοια απόφαση. Καταλήγοντας, πιστεύω ότι κάθε άνθρωπος μπορεί να συνεισφέρει στη φροντίδα ενός αδέσποτου, με όσα μέσα διαθέτει. __